

MEAHCIRÁÐÐEHUSA MEARRÁDUS
Meahccejohhtaluslobiide guoskevaš guvllolaš
dihtomeriin

MH 1227/2025

Mearrádus gusto: 1.1.2026–
31.12.2028

Addon Turkus 24.06.2025

Mearrádus

Meahciráđdehus lea nannen čuovvovaš guvllolaš meahccejohhtalusdihtomeriid Meahciráđdehusa hálddašan stáhta eatnamiidda mohtorgielkámáđijain, oppasgielkkástallanguovlluin ja dáid olggobeale guovlluin.

Guvllolaš dihtomearit mohtorgielkámáđijaid ja oppasgielkkástallanguovlluid olggobealde

Anár, Ohcejohka, Eanodat

Muohtaeatnama áigodaga dihtomearri lea ákkastallon dárbbuid mielde eanemustá 6000 meahccejohhtaluslobi jahkásaččat.

Bievlaeatnama áigodaga dihtomearri lea ákkastallon dárbbuid mielde eanemustá 1300 meahccejohhtaluslobi jahkásaččat.

Golmma davimus gieldda máttabeale boazodoalloguovlu

Golmma davimus gieldda máttabeale erenomáš boazodoalloguovlui ja eará boazodoalloguovlui gullevaš gielddat gullet ollásit dihtomearrái, vaikko gieldda gulašiige dušše osohahkii boazodoalloguovlui. Dihtomearrái gullevaš gielddat leat Muoná, Gihttel, Soađegilli, Savukoski, Kolari, Pelkosenniemi, Salla, Posio, Kemijärvi Ranua, Roavvenjárga, Pello, Ylitornio, Tervola, Simo, Ii, Oulu, Pudasjärvi, Taivalkoski, Kuusamo, Suomussalmi, Hyrynsalmi, Puolanka ja Utajärvi.

Muohtaeatnama dihtomeari meahccejohhtaluslobiid mearri jahkásaččat mearrašuvvá ákkastallon dárbbuid mielde.

Bievlaeatnama dihtomearri lea dárbbuid mielde eanemustá 3500 meahccejohhtaluslobi jahkásaččat.

Eará Suopma, earret ovdalis namuhuvvon guovllut

Muohtaeatnama dihtomeari meahccejohhtaluslobiid mearri jahkásaččat mearrašuvvá ákkastallon dárbbuid mielde.

Bievlaeatnama dihtomearri lea ákkastallon dárbbuid mielde eanemustá 1500 meahccejohhtaluslobi jahkásaččat.

Mohtorgielkámáđijat ja oppasgielkkástallanguovllut

Meahciráđđehusa hálddašan guovlluid Meahciráđđehusa mohtorgielkáluottain ja oppasgielkkástallanguovlluin almmolaš máksinvuloš mohtorgielkálobiid mearri ii ráddjejuvvo. Mearreáigásaš ráddjehusaid sáhtá ásaht sierra meršotallon luottaide ja oppasgielkkástallanguovlluide.

Maidái gieldalaččaid iešguđetge gielddaid nuvtá mohtorgielkálobiid mearri luottaide ja oppasgielkkástallanguovlluide ii ráddjejuvvo. Mearreáigásaš ráddjehusaid sáhtá ásaht sierra meroštallon luottaide ja oppasgielkkástallanguovlluide.

Ákkastallamat

Meahccejohhtaluslága mielde mohtorfievrruin ii álgovurrosaččat oaččo johtit meahcis, jus ii leat eananeaiggáda dahje -hálddašeaddji lohpi. Fievrru geavaheapmi ja dakko bokte lobi mieđiheapmi ii oaččo dagahit hehttehusa lundui dahje eará birrasii, luondduealáhussii, almmolaš virkkosmahttingeavahussii dahje eará almmolaš ovdui dahje priváhtta ovdui. Dáid sivaiddi Meahciráđđehus mieđiha meahccejohhtaluslobiid gielkámáđijaid, -luottaiddi ja oppasgielkkástallanguovlluid olggobeallái dušše ákkastallon siva dihtii (omd. meahcivaljidikšunbargui ja guollebivdui laktáseaddji meahccejohhtalus) Meahciráđđehusa meahccejohhtalusprinsihpaid mielde. Bievlaeatnama áigge meahccejohhtalusa hehttehusat leat bissovaččabut, nappo meahccejohhtaluslobit dán áigodahkii mieđihuvvojit dušše erenomáš duođalaš siva vuodul (omd. dutkanbargui ja fuođdosállaša viežžamii laktáseaddji meahccejohhtalus). Suodjalan- ja meahcceguovlluin lobiid sáhtá mieđihit maidái dikšun- ja geavahanplánaiddi linnjemiiddi mielde.

Meahccejohhtalusa vejolaš hehttehusaid mearkkašupmi lea stuorit doppe, gos boazodoalu ja luondduealáhussaid mearkkašupmi lea stuorimus. Dán dihtomearremearrádusas meahccejohhtalus lea ráddjejuvvon sihke muohtaeatnama ja bievlaeatnama áigge Anáris, Ohcejogas ja Eanodagas. Dákkár ráddjen dárbbášuvvo, daningo gielddat gokčet stuorimus oasi sámii

ruovttuguovllus, gosa laktásit sámekultuvrra ja boazodoalu erenomáš iešvuodat, maid ferte vuhtiiváldit meahccejohhtalus plánemis. Eará boazodoalloguovllus ja riikka máttimus osiin sáhtá maid muohtaeatnama áigge miedihit lobiid ákkastallon sivaid vuodul earáge sivaid dihtii ráddjekeahtá: bievlaeatnama áigge meahccejohhtaluslobiid mearri lea doppege ráddjejuvvon dihtomeriin. Bievlaeatnama áigge meahccejohhtaluslobiid ráddjen dárbbasuvvo, daningo meahci guorbama mearkkašupmi stuorru bievlaeatnama áigásaš johtolaga dihtii. Eará boazodoalloguovllus, Anára, Ohcejoga ja Eanodaga gielddaid olggobealde, bievlaeatnama dihtomearri čohkiida eanaš loguin, mat miedihuvvojit sállasa viežžama várás sarvvabivddu guovllobiid oktavuodas. Dáid lobiid vuodul johtin dáhpuhuvvá dávjjimusat dušše oktii ja mátkkit, mat vuddjojuvvojit, leat viehka oanehaččat, nappo ovttaskas lohpi váikkuha birrasii uhcán.

Sámiid ruovttuguovllus ordnejuvvojit sámediggelága 9 § mielde ráđđádallamat meahccejohhtalus dihtomeriid mearrideames ja dasa lassin dihtomeriin ráđđádallojuvvo iešguđet gielddaid ráđđádallangottiin. Nuortalaččaid siidačoahkkimis bivdo cealkámuš nuortalašlága 56 § mielde. Meahccejohhtalusáššiin ráđđádallo Meahciráđđehusa, sámiid ruovttuguovllu bálgosiid, Sámedikki ja nuortalaččaid siidačoahkkima gaskasaš jahkásaš ráđđádallamiin. Boazodoalloguovllus praktihka meahccejohhtalusordnestallamiin ja lohpegeavadiin ráđđádallo dárbbu mielde bálgosiiguin ja bálgosiid ovtastumiin jahkásaš čoahkimiin.

Meahciráđđehus čuovvu iežas hálddašan guovlluid meahccejohhtalus váikkuhusaid ja dárbbu mielde sáhtá ráddjet dan dahje juohkit rávvagiid dan geavahusa hárrái. Dárbbu mielde sáhtá ordnet guvllolaš gullamiid, jus meahccejohhtalus hehttehusat muhtin guovlluin lassánit.

Lea šaddan fásta geavadin, ahte Eanodaga, Anára ja Ohcejoga gielddaid fásta ássiide miedihuvvo muohtaeatnama áigodahkii iežas ruovttugieldda guvlui meahccejohhtaluslohpi Riikkabeivviid meahccejohhtaluslobi ođasmahttima oktavuodas (jagi 1991) eaktudan vugiin ja dihto ráddjehusaiguin bievlaeatnama áigge dihto luottaide. Dát lobit leat mielde Anára, Ohcejoga ja Eanodaga muohtaeatnama ja bievlaeatnama dihtomeriin. Sullii 75 % golmma davimus gieldda guovlluide miedihuvvon muohtaeatnama áigodaga meahccejohhtaluslobiin leat leamaš báikkálaš ássiid lobit.

Meahciráđđehusas lea vuoigatvuohta nannejuvvon guvllolaš dihtomeriid olis sirdit rievtti meahccejohhtaluslohpái guoski mearrádusbargamis Meahciráđđehusa virgeolbmui ja eará doaibmaolbmui ja luoddalobiid oasil olggobeale servošiidda. Mearrádusbargama sirdin buorida lobiid oažžuma, muhto seammás dat lasiha meahccejohhtalus váikkuhusaid čuovvuma vejolašvuođaid, daningo lobiid miediheddjiid áššedovdamušain sáhtá ávkástallat meahccejohhtaluslobiid miedihanprinsihpaid ja lohpeohcanvuogádaga ovddideamis ja lohpegeavaheaddjiid rávvemis.

Jagi 2017 rájes Sámi bálgesa (*Lapin paliskunta*) guovlu lea gullan golmma davimus gieldda máttabeale boazodoalloguovllu dihtomearrái. Guovlojuogu ággan lea leamaš dat, ahte Sámi bálgesa guovllus meahccejohhtaluslobit miedihuvvojit guvlui gullevaš eará gielddaid mielde dušše dárbbu vihkkedallama vuodul. Dát spiehkka mearkkašahtti láhkai davimus guovllu prinsihpas, man mielde muohtaeatnama áigge meahccejohhtaluslobit miedihuvvojit buot báikkálaš ássiide, geat ohcet lobi.

Meahciráđđehusa guvllolaš dihtomeriid guovloráját vuodđuduvvet mearrádusas gielddarájáiide álkidahttin dihtii iešguđet guovlluid lohpmeriid čuovvuma.

Mohtorgielkáluoddalobit

Meahciráđđehusa hálddašan guovlluin leat olles riikkas duháhiid kilomehteriid mielde mohtorgielkáluottat, maid Meahciráđđehus bajásdoallá. Riikkaviidosaš máksinvuloš luoddalobi oastán olmmoš oažžu vuodjit Meahciráđđehusa buot mohtorgielkáluottain Suomas. Nuvttá mohtorgielkáluoddalobi lotnon olmmoš oažžu vuodjit Meahciráđđehusa buot mohtorgielkáluottain ruovttugielddastis.

Mohtorgielkáluottat leat vuodđuduvvon eanaš almmolaš ruhtademiin ja bálvalit almmolaš virkkosmahttingeavahusa, turismma ja báikkálaš álbmoga dárbbuid. Meahciráđđehusa almmolaš ulbmilin lea figgat láidestit mohtorgielkkáin vuodjima dan várás dahkkon luottaide ja erenomážit mohtorgielkáluottaide. Dasgo Meahciráđđehusa mohtorgielkáluottain leat ovdalis namuhuvvon almmolaš geavahanmihttomearit, eai mohtorgielkáluoddalobiid meari ráddjemii leat buorit ákkat. Árvvoštallan guoská sihke máksinvuloš riikkaviidosaš luoddalobiide ja nuvttá luoddalobiide ruovttugielddas.

Láhkačuoggát

Láhka Meahciráđđehusas (234/2016), 18 §

Meahccejohhtalusláhka (1710/1995), 1 §, 4 § ja 5 §

Láhka sámédikkis (974/1995), 9 §

Boazodoalloláhka (848/1990), 2 § (boazodoalloguovllu ráját)

Nuortalašláhka (253/1995) 56 §

Rievdadusohcan

Dán mearrádussii duhtameahttun oažžu ohcat dasa váidimiin rievdadusa Davvi-Suoma hálddahusrievttis nugo lágas riektegeavvamis hálddahasáššiin (808/2019) ásahuvvo.

Váidinčujhus lea mielddusin.

Mearrádusa ollašuhttin

Dán mearrádusa sáhtá ollašuhttit rievdadusohcamis beroškeahtá. Rievdadusohcanvirgeolmmoš sáhtá goitge gieldit mearrádusas ollašuhttima.

Mearrádusa diehtunaddin

Dát mearrádus buktojuvvo diehtun almmolašdiehtunaddimin. Mearrádus dollojuvvo oaidnin láhkai 28.07.2025 Meahciráđđehusa Badje-sámi luondduguovddáš Siiddas, Inarintie 46, 99870 Anár ja Meahciráđđehusa Duottar-Sámi luondduguovddášis, Peuratie 15, 99400 Eanodat ja Meahciráđđehusa neahttasiidduin čujhusain www.metsa.fi ja www.eraluvat.fi.

Luonddubálvalusjodíheaddji

Henrik Jansson

Bálvalusoamasteaddji

Elina Odé

Čuovus Meahciráđđehusa mearrádussii

VÁIDALANČUJUHUS

(Láhka Meahciráđđehus 21.2 § ja 18.2 §)

Dán mearrádussii duhtameahttun sáhtta ohcat dasa nuppástusa váidalemiin hálddahasriektái čálalaš váidalusain.

Váidalusčállosa sisdoallu ja vuolláičállin

Váidalusčállosis, mii čujuhuvvo hálddahasriektái, galget ilmmuhuvvot čuovvovaš áššit:

- váidaleaddji namma ja oktavuodadieđut
- poastačujuhus ja eará vejolaš čujuhus. Maidda áššái guoskevaš almmuhusaid ja gearregii laktášan áššegirjjiid sáhtta váidaleaddjái doaimmahit
- mearrádus, masa ohccojuvvo nuppástus
- maidda báikkiide mearrádussii ohccojuvvo nuppástus ja maid nuppástusaid dasa gáibiduvvojit dahkkojuvvot sihke ákkaid, maiguin nuppástus gáibiduvvo
- masa váidalanriekti vuodđuduvvá, jus váidalusa čuožahahkan lean mearrádus ii čuoze váidaleaddjái.

Jos váidaleaddji hupmanválddi geavaha su lágalaš ovddasteaddji dehe áššeolmmái dehe jos váidaleaddji ráhkadeaddji lea soames eará olmmoš, de váidalusčállosis galgá ilmmuhuvvot maid dán namma ja oktavuodadieđut.

Oktavuodadieđuid nuppástusas galgá váidalusa áigge dakkaviđe almmuhit hálddahasduopmostullui.

Váidaleaddji, lágalaš ovddasteaddji dehe áššeolmmái galgá vuolláičállit váidalusčállosa.

Jus mánggat dahket váidalusa ovttas, sáhtta soapmása sis almmuhit váidalusas oktavuodaolmmožin. Jus oktavuodaolmmoš ii leat almmuhuvvon, oktavuodaolmmožin doaibmá váidalusas vuosttažin máinnašuvvon váidaleaddji. Oktavuodaolmmoš ii dárbbas čájehit váldegirji.

Váidalusčállosa čuvvosat

Váidalusčállosii galgá laktit:

- váidalusa čuožahahkan lean mearrádus oktan váidalusčujuhusain originálan dehe kopiijan
- čilgehus das, goas váidaleaddji lea ožžon mearrádus diehtun, dehe eará čilgehus váidalanáiggi álgima áigemuttus
- áššegirjji, maidda váidaleaddji doarjala gáibádusas duvddan, jos dat eai leat juo ovdal doaimmahuvvon eisevárdái
- áššeolbmá váldegirji, jos áššeolmmájin doaibmá ášševuoddji, almmolaš vuoigatvuodaveahkki dehe lobi ožžon gearretvehkiin addojuvvon lágas oaivvilduvvon lobi ožžon gearretveahkki.

Váidalanáigi

Váidalus galgá **dahkkojuvvot 30 beaivve siste** mearrádusa diehtunoažžumis. Váidalanáiggi rehkenasttedettiin diehtunoažžunbeaivi ii váldojuvvo vuhtii.

Diehtunoažžunbeaivi rehkenastojuvvo čuovvovaččat:

- jos mearrádus lea luobahuvvon dasa, geasa ášši gullá, su áššeolbmái dehe sáttatolbmái, diehtunoažžunbeaivi bohtá ovdan mearrádusa steampilis
- jos mearrádus lea sáddejuvvon boastta mielde vuostáiváldinduođastusa vuostá, diehtunoažžunbeaivi bohtá ovdan vuostáiváldinduođastusas
- jos mearrádus lea bostejuvvon dábálaš reiven, dat gehččojuvvo bohtán diehtun čihččet beaivve bostenbeaivvis, jos eará ii boađe ovdan
- jos mearrádus lea doaimmahuvvon diehtun eará ládje soames eará olbmui go mearrádusožžui (gaskagieda diehtunaddin), gehččojuvvo mearrádusožžu ožžon mearrádusa diehtun goalmmat beaivve diehtunaddin- dehe vuostáiváldinduođastusa čujuhan beaivvis
- jos mearrádus dehe diedáhus dan oidnosis doallamis lea ilmmuhuvvon virggálaš bládis dehe almmolaš diedáhusain ilmmuhandávvalis, gehččojuvvo diehtunoažžun dáhpáhuvvan čihččet beaivve dan beaivvis, go diedáhus virggálaš bládis lea ilmmuhuvvon dehe diedáhus lea biddjon ilmmuhandávvalii

Váidalančállosa doaimmaheapmi

Váidalančállosa sáhtta doaimmahit doaibmaválddalaš hálddahusriektái persovnnalaččat, boastta bakte máksojuvvon boastasáttan, fáksain, šleađgapoasttain dehe áššeolbmá dehe sáttatolbmá geavahemiin.

Bosten dáhpáhuvvá sáddejeaddji ovddasvástádusain. Váidalus galgá ollet eiseváldái virgeáigge ovdal 30 beaivve váidalanáiggi nohkamis, vai váidalus sáhtta dutkojuvvot. Jos váidalanáiggi maŋimus beaivi lea bassebeaivi, lávvordat, iehčanasvuoda beaivi, válborbeaivi, juovlaruohta dehe mihcamárruohta, váidalanáigi joatkahuvvá goitge vel čuovvovaš árgabeaivvi virgeáiggi nohkama rádjái.

Riektelágádusa Internet-siidduin leat dárkilut rávvagat áššegirjiid doaimmaheapmái elektrovnnalaččat: <https://oikeus.fi/fi/index/oikeuslaitos/asiakirjojentoimittaminen.html>

Gearretmáksu

Nuppástusohcama vuolgaheaddjis berrojuvvo gearretmáksu dan mielde go [duopmostuollolágas](#) (1455/2015) mearriduvvo.

Hálddahusrievtti oktavuodadieđut

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Čujuhus: Isokatu 4, 90100 Oulu

(PL 189, 90101 Oulu)

Fákssa: 029 56 42841

Šleađgapoasta: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Váidalus sáhtta dahkat maiddái hálddahus- ja sierraduopmostuoluid áššiiddikšunbálvalusas

čujuhusas <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>